

4.4.4 Kalebasy čili lagenárie

Lagenárie nebo také divenice pochází z tropů Asie, ale pěstuje se ve všech teplejších zemích. Patří, tak jako tykev, do skupiny tykvovitých rostlin. Na rozdíl od tykví, které kvetou žlutě, má květy bílé a plody nejrůznějších tvarů, včetně hadovitých, až dvoumetrových. Zprvu jsou zelené, za mlada jedlé a chutné, později světle hnědé.

Lagenárie má široké použití. V tropech a subtropích se plody využívají jako šálky na čaj maté, láhve, misky a dózy, hudební nástroje, vázy a v neposlední řadě jako hračky pro děti. Dají se pomalovat, rýt a řezat.

Určitě stojí za pěstování. Vysadíme je na slunné stanoviště na zahrádce nebo do bedýnky na balkóně. Po usušení už jen popustíme uzdu své fantazii a budeme tvořit. Když vyřízneme otvor do vhodné baňaté lagenárie a na stopku ji zavěsíme na strom, máme krásné hnízdo pro ptáky. Z podlouhlé lagenárie vytvoříme hada a z té, která má vztyčený krk s rozšířeným koncem, bude kobra. Do seříznutého plodu můžeme umístit malý betlémeček. Možností je neskutečně mnoho.

Pokud nemáme vhodný prostor k pěstování, poohlédneme se v květinářstvích a prodejnách se suchými květy.

4.5 Ozdoby ze semen

Z tvrdého papíru si vystříhneme obrys zvířátka a ten polepujeme různými semeny. K lepení používáme disperzní lepidlo. Jde to dobře a poměrně rychle.

4.6 Kytice z křížal

Zajímavým a hezkým dárkem je jednoduchá kytice z křížal. Usušené jablečné křížaly se často stáčí do tvaru květu. Ty nejhezčí a nejdelší stáčí natočit do růžiček, stáhnout tenkým provázkem a navázat na špejli. Pak je složíme do jednoduché kytice. Z křížal lze kromě kytic vytvářet i krásné anděly a originální křížalové betlémy.

4.7 Aranžování na různé plody a větve

Na našich dovolených, ale i v prodejnách květin se setkáváme s různými exotickými suchými plody, semeny i bizarně pokroucenými větvemi. To vše se hodí k aranžování. Oboustranná aranžmá můžeme zavěsit do prostoru, jednostranná na stěnu. Působivá jsou aranžmá na ošatkách, vyplétaných kruzích z proutí, slámy nebo pedigu.

Bizarně pokroucené větve má více dřevin. Ty dávají celému aranžmá určitý rámeček. Můžeme je dát do vázy samostatně anebo použít jako součást aranžmá.

Například tmavá trnková větev vynikne před světlým pozadím, zvláště když je plodná. Trnkové plody na větvích bez vody uschnou, ale neopadají a větev sama o sobě je nádherná bez jakýchkoli přízdob. Jednoduchá větev se dá ve vánočním čase ozdobit klebetami, což jsou kousky slámy navlečené na nit prostrádané s drobnými čtverečky nebo kolečky látky (řetězy). Ty se vyrábějí pro vánoční a velikonoční dekorace, ale i pro výrobu „líta“ na Smrtnou neděli, jako sou-

4.14 Mák a makovice

Mák byl jedním z prastarých symbolů plodnosti. Proto se novomanželům v den svatby podávaly pokrmy obsahující semena máku. Potomstvo bylo zárukou zachování rodu a tím i prosperity hospodářství. S tím byly spojeny odvěké rituály a rostliny, které měly hojnost semen, se chovaly ve velké vážnosti, některé byly dokonce uctívány jako posvátné.

4.14.1 Z máku a makovic se rodí panenky

Makové panenky jsou stále ve velké oblibě. Dělají se na postavení, pověšení na stromeček nebo k zapíchnutí jako ozdoby.

4.14.2 V makovici vyrůstá betlém

Tvůrci miniatur dělají do makovic nebo rozloupnutých oříšků betlémky ze šustí, vizovického pečiva nebo i moduritu.

4.17.4 Koule ze šišek

Pro zhotovení koule ze šišek budeme potřebovat kouličku z aranžovací hmoty, nebo si ji vytváříme ze slámy či mechu. Pak potřebujeme dostatečné množství šišek, drát k navazování, stuhu k uvázání koule a nůžky na drát.

V první řadě si kouli upevníme na stuhu. Navážeme si šišky na nastříhané kousky drátu tak, že drát vložíme mezi šupiny šišek a zatočíme. Přesahující konce pak zapíchneme do koule. Vždy je lepší, aby konce byly nestejně dlouhé a šikmo sestřižené. Šišky zapichujeme jednu vedle druhé, až pokryjeme celý povrch koule. Na malé kouličky použijeme šištičky olše, na větší borovice kosodřeviny nebo borovice lesní apod. Kouli zavěsíme.

4.17.5 Šišky sypané solí

Když si chtěly děti ozdobit vánoční stromeček hezkými šiškami, namočily je krátce do vody a posypaly moukou nebo hrubou solí. Byla to krátkodobá dekorace, protože při dotyku mouka a sůl opadávaly. Ty zvláště hezké a velké zlatily, stříbřily. Zahradníci je postříkovali roztaveným parafínem, aby byly „zasněžené“.

4.17.6 Šupiny ze šišek

Prvorepublikoví zahradníci vyráběli k Vánocům betlémy s průměrou chvojí, svícny s girlandami z listů brusinek nebo lesní zvoničky a chaloupky, jejichž stříška byla pokryta šupinami smrkových nebo borových šišek. Šišky k lidovému tvoření stále patří a těší se velké oblibě.

Již samotná větev s borovými nebo smrkovými šiškami je velmi dekorativní a uplatní se i v moderním interiéru. Právě tak jsou zajímavé velké šišky borovic, smrků nebo jiných jehličnanů jako dekorativní předměty.

ných travin za šupiny šišek. Zvlášť působivé jsou traviny s dlouhými osinami. Šišku zpravidla věšíme na tenkou nit nebo na silon špičkou nahoru na lustr nebo garnýž. Výhodou prostorového zavěšení je, že se celé aranžmá i při mírném pohybu vzduchu otáčí. Můžeme ji, pokud má šiška rovnou bázi, také pouze položit na vybrané místo.

Šišku můžeme zavěsit i špičkou dolů. Bázi šišky navrtáme a zalpíme do otvoru špejli, drátěné očko nebo hřebík, za který ji zavěšíme. Na hřebík nasuneme kostičku aranžovací hmoty a šišku zavěšíme na tenký silon. Do aranžovací hmoty, kterou jsme k šišce přilepili tavicí pistolí, zapichujeme větvičky jehličnanů, cesmíny, jmelí a suchých květin. Vytvoříme tak originální vánoční aranžmá.

4.18 Narodila se zrůdička

Zahrádkáři se často setkávají s tím, že se jim podaří vypěstovat zeleninu a ovoce v netradičních podobách. Probíhají dokonce výstavy a soutěže, kde se soutěží o to, komu se podařilo vypěstovat větší kuriozitu. Díky originálním tvarům takových výpěstků vznikají nové možnosti, jak s nimi tvůrčím způsobem pracovat. Oblíbeným způsobem je jejich usušení a následné použití například v podzimním aranžmá.

Současné pálení čarodějnic je připomínkou středověkých inkvizičních procesů. To dnešní má mnohdy až masopustní charakter. Mnozí účastníci, včetně dětí, se převlékají do rozličných masek. Staví se a zapalují velké vatry a na jejich vrchol se umístí oblečená figurína.

6.3.2 Udělejte si svou čarodějnici

Figurína se trochu podobá Moraně, která se vynáší, zapaluje a pouští po vodě na Smrtnou neděli. Pro zhotovení čarodějnice budeme potřebovat násadu od koštěte a jednu kratší hůl nebo rovnou větev, vázací drát, slámu, seno nebo mech, nějaké hadry, provaz.

Kratší hůl připevníme asi ve dvou třetinách na dlouhou tyč nebo násadu od koštěte do tvaru kříže. Hlavu uděláme ze slámy nebo mechu, obalíme ji bílou látkou a napíchneme na horní část tyče. Figurínu oblečeme, obličej namalujeme. Hotovou figurínu pak spálíme na hranici.

6.3.3 Košťata z janovce

Pravá košťata pro čarodějnice jsou z janovce metlatého, který má magickou moc. Janovci se přezdívá „zelené zlato“, protože má zelené pruty a zlatožluté květy. Výrobce košťat v Pavlíkově začal vedle březových košťat vyrábět i úhledná košťata také z janovce. Nazval je „renofika“.

Koště můžete i přizdobit. Stačí k tomu papír, kousky hadříčků, peříčka (to, co doma najdete). Vše stačí přilepit tavicí pistolí. Je to rychlá a nenáročná práce. Čarodějnice zpravidla doprovázely černé kočky. Ty byly spojovány také s ďáblem. Od čtrnáctého století, a snad ještě dříve, byla černá kočka spojována s neodvratným neštěstím a smůlou. Když někomu přeběhla černá kočka přes cestu, jeho neštěstí bylo zpečetěno. Lidé se raději vrátili domů nebo místo setkání obloukem obešli. Proto byly černé kočky neustále lidmi pronásledovány a někdy hubeny. Tato pověra se mezi lidmi zakořenila tak hluboko, že i dnes si někteří lidé při setkání s černou kočkou třikrát odplivnou, aby je nestihlo neštěstí.

Na prvorepublikových mikulášských a vánočních trzích se zase prodávali čerti na gumičce, podobně jako pouťové balónky. Skládali se ze sádrové, rudě omalované hlavičky na gumičce a dřevěného špalíčku, který byl obalen černou kožešinou. Proto si majitelé černých koček své miláčky od začátku listopadu bedlivě střežili, aby se nikam nezaběhly a neskončily v nesprávných rukou – a jejich kožešina na čertíkách na gumičce, po kterých toužilo nejedno dítě.

Naproti tomu třibarevná kočka přinášela do domu štěstí a zdraví. Podobné to bylo i s myšmi. Lidé je hubili všemi prostředky, ale když se v nalezeném hnízdě objevila bílá myška, naopak ji opatrovali. V meziokenních prostorech nebo v místnosti pro ni stavěli oblíbené kolotoče a prolézačky a krmili ji, protože měla přinést do rodiny zdraví, pohodu a štěstí.

